

узети у обзир при одређивању праваца управљања предузећом. Наиме, данашњи корисници желе производе/услуге које су доступне преко, на примјер, Интернета. Тако да се треба створити конкурентска понуда у форми производа и услуга уз помоћ е-маркетинга, која ће бити незаобилазна тачка у очима корисника и тиме ће се повећати број њихових куповина.

Да бисе постигла конкурентска предност предузећа уз помоћ е.маркетинга, треба поћи од искуства других организација и доћи до понуде сопствених рјешења за унапређење свог пословања. Зато је неопходно стварати стабилне темеље једне нове методологије рада предузећаа која садржи и технике и моделе е-маркетинга..

У таквим условима сам рад предузећа би био јасније осмишљен, боље координисан и били би боље искоришћени људски, технички, финансијски и остали ресурси. Таква визија рада створена на темељима савремених трендова, не искључује историјске културне и друге специфичности, него их, напротив, допуњује.

Са оваквим проактивним приступом менаџмента информациони захтјеви менаџмента постају један од кључни фактор у успјешном пословању данашњих предузећа. Према томе, од менаџмента се очекује да уврсти е-маркетинг у своје ресурсе и кроз адекватне одлуке дође до лакшег управљања пословним процесима, тако да оне резултирају у сатисфакцији корисника и добробити акционара и запослених.

ЛИТЕРАТУРА

1. Васиљев С. Маркетинг, "Универзитет Сингидунум", Београд, 2005;
2. Варагић Д., Шурјановић И., "4 Pillars Internet Marketing Concept", ФТН, Нови Сад, 2003;
3. Видас Бубањ М., Кконференција *Е-пословање*", Београд, 2005;
4. Холодков В. Е-бизнис у туризму и спорту, Факултет за спорт и туризам, Нови Сад, 2009. година.
5. Канцир Р., "Маркетинг услуга", Београдска пословна школа, Београд, 2007;
6. Kumar, R. Research Methodology: A Step-by-Step Guide for Beginners. Thousand Oaks, CA: Sage Publications. Designed for people who are new to research, 1999;
7. Часопис Православље бр. 1084, Београд, 2012.

DRŽAVA KAO NASLJEDNIK

Prof. dr Golijan M. Dragan
Lavrić Radoslav
Alisa Salkić, dipl. Iur.

***Apstrakt:** Imovina uvijek ima svoga vlasnika. Smrću vlasnika imovine, ona prelazi u vlasništvo drugih lica ili zakonskih ili testamentarnih nasljednika. Može se desiti da nema nasljednika, da se odreknu nasljeđa, da je testament ništav, da je nasljednik nesposoban ili nedostojan ili drugo. Da imovina ne bi bila "ničija" tada se pojavljuje država kao nasljednik što je regulisano i zakonskim propisima o nasljeđivanju.*

***Ključne riječi:** zaostavština, ostavilac, država, nasljednici, vakantna zaostavština, testament, imovina*

STATE AS SUCCESSOR

***Abstract:** The property is still its owner. With the death of the property owner, it becomes the property of others or the statutory or testamentary heir. It may be that there is no successor, to renounce inheritance, that the will is null and void, that is incapable or unworthy successor or the other. That the property would not be a "nobody" then appears as the successor state which is governed by the regulations of inheritance.*

***Keywords:** legacies, the testator, state, heirs, vakantna legacy, testament, property.*

UVOD

U praksi se dešava, istina rijetko, da se pojavi zaostavština bez nasljednika, jer nema lica iz reda zakonskih a i testamentarnih nasljednika. Ova zaostavština se zove vakantna zaostavština (bona vacantia). Zaostavština – bona vacantia se javlja u slučajevima kada je ostavilac testamentom isključio sve zakonske i nužne nasljednike, kada se svi nasljednici odreknu nasljeđa, kada je testament ništavan, a nema zakonskih nasljednika, te kada je nasljednik nesposoban ili nedostojan i u nekim drugim slučajevima. Republika Srpska ne može se odreći nasljeđa, a imovina koju nasljedi postaje sastavni dio imovine Republike Srpske.¹⁴⁶

U praksi se dešavaju dvije mogućnosti: zaostavština se smatra ničijom stvari što dovodi do mogućnosti originalnog sticanja putem okupacije od strane i fizičkih i pravnih lica, druga mogućnost da zaostavština pripadne državi kao posljednjem zakonskom nasljedniku. Prva mogućnost se može ostvarivati kroz dva pravca:

- Zaostavština pripada državi na osnovu njenog suvereniteta: to je neko vrhovno pravo države da joj pripadne imovina ako ne može pripasti drugim licima. Vakantna zaostavština pripada državi u okviru čije teritorije se i nalazi.

- Država kao nasljednik u uporednom pravu

U modernim pravima državi pripada zaostavština bez nasljednika uz razlikovanje osnova sticanja, ali se ističu dva stanovišta:

- Država stiče zaostavštinu na osnovu okupacionog prava uglavnom kao jedini okupant¹⁴⁷ ili stiče tu imovinu na osnovu svoje vrhovne vlasti (na originaran način).

- Država stiče zaostavštinu ex jure hereditatis kao poslednji zakonski zastupnik (fiscus post omnes). Bitno je istaći postojanje i nepostojanje pravne veze između ostavioca i države. Ako veze nema onda nasljedno pravna priroda prava države na zaostavštinu je neodrživa.

Veza države i ostavioca se ogleda kroz državljanstvo ili prebivalište. Najbolje je ako se veza ostvaruje kroz oba statusa. Problem se pojavljuje kada su statusi ostavioca razdvojeni pa se kao nasljednici pojavljuju dvije države. Na dva načina se riješava ovaj problem tako što

imigracione države priznaju domicil ili da emigracione države prihvataju činjenicu državljanstva kao relevantnu vezu. Problem je i u slučaju kada se zaostavština nalazi u jednoj državi, a ostavilac ima prebivalište i državljanstvo u drugoj državi. Karakterističan je primjer Velike Britanije gdje zaostavština bez nasljednika pripada Kruni ili Vojvodstvu Lankasteru ili vojvodi od Karuvola.

Austrijsko pravo kaže da ako nema ovlaštenih lica za zaostavštinu, onda zaostavština kao dobro bez nasljednika pripada državi Austriji. U Francuskoj je pravno stanovište da država ima pravo na zaostavštinu bez nasljednika jer je protivno javnom poretku ostaviti stranoj državi dobra bez nasljednika, ako se nalaze na teritoriji Francuske, slično stanovište prihvata poljsko i rumunsko pravo. Njemački pravници smatraju da je država poseban prinudni nasljednik jer se ne može odreći svog nasljednog prava te dati negativnu izjavu, niti država može biti nedostojna za nasljeđivanje. I za državu važe sva pravila nasljednog prava. Država ima nasljedno pravni položaj, u osnovi isti kao bilo koji nasljednik u Švajcarskoj, Italiji, Rusiji, Švedskoj, Belgiji i dr.

ZAKONSKA REGULATIVA U SRBIJI, CRNOJ GORI I REPUBLICI SRPSKOJ PO PITANJU ZAOSTAVŠTINE BEZ NASLEDNIKA

Zakon o nasljeđivanju Srbije iz 1974 određuje da zaostavština bez nasljednika prelazi u društvenu svojinu, dok Zakon o nasljeđivanju Crne Gore iz 2008 kaže da zaostavština bez nasljednika postaje državna svojina. Shvatanje o javnopravnoj prirodi prava države otvara neka pitanja:

- U slučaju da je zaostavština predata fiktivnom nasljedniku država mora kao i svaki drugi nasljednik da putem nasljedničke tužbe zahtijeva utvrđivanje njenog prava na zaostavštinu.

- Kada postoji testament pozivaju se zakonski nasljednici ako nema istih poziva se nadležni državni organ.

- Ako država stiče zaostavštinu okupacijom na „ničijim stvarima“ kako objasniti njenu odgovornost prema ostaviočevim povjericima za njegove dugove.

¹⁴⁶ Zakon o nasljeđivanju, “Službeni glasnik Republike Srpske“ 1/09.

¹⁴⁷ Lazarević, V. (1938): Država kao zakonski nasljednik, Pravosuđe, Beograd, s.114.

Ako sud utvrdi da nema nasljednika ili se oni u roku ne jave¹⁴⁸ donijeće rješenje da se zaostavština preda opštini na čijoj teritoriji je ostavilac imao prebivalište ili boravište. Po Zakonu o nasljeđivanju iz 1995 ako nema drugih zakonskih nasljednika Republika Srpska nasljeđuje cjelokupnu zaostavštinu. Država se ne može odreći od nasleđa, jer poslije države nema niko drugi da prima predmete zaostavštine. Zaostavština postaje imovina države. Ako su nasljednici nepoznati država će dobiti imovinu na uživanje, dok se ne pojave nasljednici.¹⁴⁹

Zakon o nasljeđivanju u Republici Srpskoj objavljen u Službenom glasniku Republike Srpske broj 1/09 navodi da zaostavština bez nasljednika postaje svojina Republike Srpske, te se ne može odreći svoga prava na nasleđe. Zaostavština bez nasljednika postaje deo imovine Republike.

Kada su u pitanju autorska imovinska prava, ako iza ostavioca nisu ostali prvostepeni potomci, supružnik ili roditelji, ta prava nasljeđuje država.

ZAKLJUČAK

Zbog pravnog reda i sigurnosti svaka imovina pripada nekome, nema ničije imovine. Smrću lica, ako iza sebe nije ostavilo testament, tražiće se zakonski nasljednici. Ako se ne nađu ili ne pojave nasljednici sud će državu oglasiti nasljednikom, kako imovina ne bi propala ili bila uništena. Država mora prihvatiti zaostavštinu bez nasljednika. Država prihvatanjem imovine odgovara za ostaviočeve dugove do vrijednosti nasleđene imovine.

LITERATURA

1. Antić Oliver, Nasledno pravo, Službeni glasnik, Beograd, 2010;.
2. Antić Oliver, Država kao naslednik, Anali Pravnog fakulteta Beograd, 1991, br 1-3;
3. Lazarević, V., Država kao zakonski nasljednik, Pravosuđe, Beograd, 1938;
4. Zakon o nasljeđivanju Republike Srpske 1/09.

¹⁴⁸ Antić, Oliver (2010): Nasledno pravo, Službeni glasnik, Beograd, s. 162

¹⁴⁹ Antić, Oliver (1991): Država kao naslednik, Anali Pravnog fakulteta Beograd, br. 1-3, s. 19-27.